

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградська льотна академія
Національного авіаційного університету

**Матеріали
III Міжнародної
науково-практичної
конференції**

*«Управління високошвидкісними рухомими
об'єктами та професійна підготовка операторів
складних систем»*

Кіровоград, 2014

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Управління високошвидкісними рухомими об'єктами та професійна підготовка операторів складних систем» 27-28 листопада 2014 року, Кіровоград. – Вид-во КЛА НАУ, 2014, – 324 с.

Організаційний комітет:

Голова:

Неділько С.М. – начальник Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор.

Заступники голови:

Обідін Д.М. – заступник начальника Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету з навчальної та наукової роботи, д.т.н., професор;

Неділько В.М. – директор Науково-виробничого інституту аеронавігації Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;

Сидоров М.В. – завідувач наукового відділу Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.пед.н., с.н.с.

Відповідальний секретар:

Козловська О.А. – с.н.с. наукового відділу Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету.

Члени оргкомітету:

Антонов П.Ц. – декан факультету автоматики і обчислювальної техніки Технічного університету Варна (Болгарія), к.т.н., доцент;

Баранов Г.Л. – заступник директора Центрального науково-дослідного інституту навігації та управління (м.Київ), д.т.н., професор;

Барабаш О.В. – завідувач кафедри вищої математики Державного університету телекомунікацій (м.Київ), д.т.н., професор;

Гецов П.С. – директор Інституту космічних досліджень та технологій Болгарської академії наук, (м.Софія), д.т.н., професор;

Залевський А.В. – декан факультету менеджменту Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;

Калкаманов С.А. – професор кафедри електричного транспорту Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, д.т.н., професор;

Кіліан М. – завідувач кафедри розвитку та будівництва Університету прикладних наук Вайєнштефан-Трієздорф (Німеччина), доктор інженерних наук, професор;

Кушнір О.О. – помічник начальника академії з громадських зв'язків, к.пед.н.;

Макєєва Т.І. – професор кафедри безпека життєдіяльності Санкт-Петербурзького державного університету цивільної авіації, к.т.н., доцент;

Маклаков Г.Ю. – професор кафедри інформаційних технологій Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор;

Москвичов В.В. – перший заступник начальника Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н.;

Невиніцин А.М. – декан факультету обслуговування повітряного руху Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;

Сметанська І. – завідувач кафедри комп'ютерних систем Університету прикладних наук Вайєнштефан-Трієздорф (Німеччина), доктор інженерних наук, професор;

Українець Є.О. – професор кафедри конструкції та міцності ЛА та двигунів Харківського університету повітряних сил ім. І.Кожедуба, д.т.н., с.н.с.;

Хращевський Р.В. – завідувач кафедри аеронавігації Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор;

Шульгін В.А. – декан факультету льотної експлуатації Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент.

За достовірність та науковий зміст викладеного матеріалу відповідають автори.

К.В. Суркова, Х.І. Миго Аналіз професійних програм планування та контролю за виконанням польотів	111
А.В. Козак Модель предоставления знаний для прогнозирования сценариев развития авиационных происшествий.....	113
О.В. Артеменко, Ю.С. Никитина Разработка автоматизированной обучающей системы по теме «Документы ICAO».....	115
А.В. Полищук Применение методов исследования стресса в авиации	117
Н.И. Пивень, Е.А. Редозубова, Я.О. Фурдуй От оценки профессионально важных качеств к диагностике психических состояний абитуриентов.....	120
Ю.В. Сікірда Організація виробничої та переддипломної практик менеджерів міжнародних авіаційних перевезень та міжнародного авіаційного туризму	123
К.Ю. Сурков Порядок определения факторов сложности управления воздушным движением.....	126
М.І. Півень Автодидактичні навички як компонент психолого-педагогічної компетентності курсантів	128
А.В. Ищенко, В.Н. Подкопайло, Н.И. Пивень, А.А. Редозубов Физическая работоспособность абитуриента как структурная единица профессионально-психологического отбора будущих авиационных спасателей.....	131
А.Н. Невиницын, И.О. Чебан Полет в режиме постоянного снижения.....	136
Л.М. Промоскаль Развитие качества силы как целостный процесс формирования психофизиологической надежности курсантов-пилотов.....	137
Л.Д. Свиріпа Шляхи обґрунтування цільової моделі системи фізичної підготовки майбутніх авіаційних спеціалістів	139
С.М. Таран Педагогічні умови ефективної професійної підготовки авіаспеціалістів засобами фізичної культури	142
Т.С. Плачинда Самоконтроль в процесі професійної підготовки авіаційних фахівців.....	144
І.З. Скловський, О.І. Скловська Проблема культурної адаптації в процесі професійної підготовки операторів складних систем	146
В.І. Аксьонова Методологічні засади міжкультурної комунікації у процесі професійної підготовки операторів складних систем.....	148
В.І. Аксьонова Проблеми міжкультурної комунікації в процесі професійної підготовки операторів складних систем в умовах культурної глобалізації (в контексті когнітивної лінгвістики).....	150
В.Г. Воронаєва Творчість як біполярний компонент самовдосконалення особистості у системі професійної підготовки операторів складних систем	152
В.Г. Воронаєва Толерантність як світоглядне кредо ціннісних орієнтацій та складова формування політичної свідомості особистості у системі професійної підготовки операторів складних систем.....	154

Творчість як біполярний компонент самовдосконалення особистості у системі професійної підготовки операторів складних систем

Самовдосконалення і самореалізація – іманентні властивості людини соціальної, які апріорі живуть у кожному без винятку представнику соціокультурної системи. Для дослідження цього питання необхідно вивчення і культурно-історичних умов, процесів входження суб'єкта в соціокультурний простір, а також дослідження простору акту творення, який відображає продуктивність творчості і показує чи затребуване саме творіння у самому соціокультурному вимірі. Творчий акт, що розглядається як біполярний процес має два головні аспекти: з одного боку активна творча особистість, з іншого – творче середовище яке як стимулює даний процес, так і може пригнічувати його.

Творчість – незмінний механізм, компонент і продукт самореалізації і саморозвитку; вона багатогранна і не залежить цілком лиш від соціокультурних якостей суб'єкта розвитку, національної приналежності, вікових і статевих відмінностей (Л. Кемін, В.А. Геодакян, В.Д. Єремеева), пори роки та вікових особливостей (Е. Нельсон, Т. Леман). Незважаючи на всебічне дослідження творчості, креативності і взаємозалежних з ними здібностей, задатків та талантів однозначної відповіді на питання, які є механізми даного процесу, не знайдено. Була навіть спроба створити нову науку про творчість – еврилогію (П.К. Енгельмейер) для більш глибокого вивчення психічних механізмів творчості і відкриттів, наукових, насамперед, але як показали результати однозначного алгоритму немає, з тієї простої причини, що кожен «творець» сам по собі незамінний, завжди особливий і неповторний фактор процесу пошуку.

Що змушує людину творити? Це й жага досягнення, й сублимація енергії, й базисна життєва потреба, й прагнення до задоволення насолодитися самим процесом роботи думки. В сучасній науковій літературі можна виявити багато різних теорій з приводу стадій і етапів творчості. Наприклад, психолог О.Л. Галін дає вісім етапів процесу творчості: бажання дізнатися нове, ознайомлення з фактами, обдумування інформації, гіпотеза, вирощування ідеї, та відчуття близькості рішення. Г.Уоллес виділяє такі стадії креативного мислення і творчості: «підготовка, інкубація, осяяння (інсайт) і верифікація» [цит. по: 1, С. 46 – 47]. У даному випадку ми бачимо типову просту схему, яка зрозуміло описує сам процес творчості, його складові. Тут врахування процесу верифікації є перевірка на життєздатність і затребуваність свого творіння. Цей факт робить цю схему цікавою, оскільки в багатьох схемах процесу творчості все завершується на близькості рішення і самому відкритті, але факт затребуваність творчості, знаходження місця в соціокультурному просторі суспільства – саме це вища нагорода будь-якого творця і мета самого акту створення нового.

Генетично зумовлені передумови до творчості є у кожного, але розкрити їх можливо лише при виникненні потреби реалізації своїх внутрішніх потенцій та сприятливих умов середовища. З об'єктивної філософської позиції творчість – це не доля обраних, а природа людини як такої, його суть і невід'ємна форма буття як особистості. Говорячи про різні види творчості: наукова, художня, технічна, педагогічна можна відзначити, що творчий потенціал різний, але справа не в багатстві генетичної спадщини, а в правильності вибору галузі здійснення творчої праці, оскільки праця має запускові механізми свого здійснення. Ми самі обираємо свій шлях розвитку, отримуючи зовнішню мотивацію, як сигнал до дії. Як зазначив Ж.-П. Сартр «Людина – це її вибори» [цит. по: 2, С.41], що говорить про людину як про соціоактивну особистість, яка розвиває свої задатки, здібності реалізує себе як творця конструктив своєї «самості». Це не означає, що феномен інтуїції (інсайту) нівелюється як рушійний механізм творчих відкриттів, він по своїй суті – нагорода за активізацію свого внутрішнього потенціалу і здійсненні труди, безперервну саморозвитковій діяльність

особистості. Розглядаючи творчість і процес реалізації її установ не можливо не охопити тему здібностей та психологічних властивостей особистості. Творчий потенціал – це насамперед, здібності, у тому числі і здатності до конвергентного і дивергентного мислення, а також механізми їх реалізації, індивідуальні особливості.

Незважаючи на те, що образ сучасної людини носить багатовимірний характер, вона все таки цілісна за своєю сутністю, і лише правильно спрямована соціальна енергія може або розкрити потенції її особистості, або блокувати їх і перетворити їх у девіації різного роду. У сучасному інформаційному суспільстві, яке стрімко розвивається, людині, як особистості, стає все складніше себе ідентифікувати, чітко визначити свої ціннісні орієнтації, визначити чіткі рамки своїх моральних життєвих позицій, що часто призводить до девіацій.

Девіантна поведінка є достовірним індикатором кризових явищ сучасних суспільних систем, які мають свої витoki не тільки в політиці, економіці, а й у деградації моралі, суспільства в цілому. Негативні девіації – дисфункціональні, дезорганізують систему, підриваючи часом її основи. Це – соціальна патологія: злочинність, алкоголізм, наркоманія, проституція, суїцид. Водночас соціальні відхилення неможливо розглядати односторонньо, як негативне явище. Позитивні впливи девіації служать засобом прогресивного розвитку системи, підвищення рівня її організованості, подолання застарілих, консервативних чи реакційних стандартів поведінки. Це – наукова, технічна, художня, суспільно-політична творчість. Її дослідження в зрізі соціально психологічного підходу, які переконливо представлені в концепції соціальних відхилень Р. Харрі й теорії поведінки добровільного ризику С. Лінга підводять до висновку: девіантна і нормативна поведінка – це дві рівноцінні складові соціально-рольової поведінки. Можливо, девіантну поведінку слід розглядати як момент єдиного саморуху процесу соціального розвитку. Цей висновок напрошується сам по собі, якщо проаналізувати функції девіантності: по-перше, підтвердження культурних цінностей і норм, що в свою чергу дає поштовх розвитку етики і права, по-друге, реакція на девіантність фіксує кордони морального. Наприклад, покарання за протиправні дії сприяють попередженню аналогічних проявів право слухняних громадян; і, по-третє, реакція на девіантність сприяє соціальному єднанню і спонукає до соціальних змін.

Кожній людині, як одиниці соціальної спільності, необхідно реалізувати свій духовний потенціал, свої здібності і таланти, висловити свої внутрішні екзистенції, в іншому випадку цей внутрішній потенціал може отримати негативний векторний напрямок, тобто перетворитися у зворотні соціальні відхилення. Завдання кожного суспільства створити для своїх громадян сприятливі умови розвитку особистості, допомогти їм знайти себе – це буде найоптимальнішим першим кроком для стабілізації суспільства, відродження гуманістичних цінностей, утвердження моральності й уникнення спотворень в системі цінностей, і як наслідок зменшення коефіцієнта негативної девіації і стимулювання технічного, художнього, суспільно-політичного видів творчості. Хоча за своєю сутністю система без відхилень розвиватися не може, але є резон соціокультурну енергію, формуючу особистість направити в необхідне русло і надати їй позитивний вектор розвитку, дати їй шанс бути повноцінною і реалізованою. Потужний механізм, що зв'язує особистість і соціум – це творча продуктивність як матеріального характеру, так і духовне задоволення від самого процесу розвитку і становлення думки, й прилучення її до світу суспільної свідомості.

Література

1. Психодиагностика и психокоррекция / под. ред. А.А. Александрова. – СПб., 2008. – 384 с.
2. Тойнби А. Дж. Исследование истории: возникновение, рост и распад цивилизаций / А.Дж. Тойнби; пер. с англ. К.Я. Кожурина. – М., 2009. – 670 с.
3. Розин В.М. Мышление и творчество / В.М. Розин. – М., 2006.
4. Бердяев Н.А. Философия свободы. – Москва: ООО «Издательство АСТ»; Харьков: «Фолио», 2004. – 732 с.